

Lakialoite LA 10/2022 vp

Sanni Grahn-Laasonen kok ym.

Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain 9 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain (28/2022) 9 luvun 10 §:n 1 momentin muuttamista siten, että vanhempainpäivärahan saamisen esteeksi muodostuvaksi ansiotyöksi ei katsottaisi vanhemman toimimista hyvinvointialueen luottamushenkilönä kunnallisia luottamushenkilöitä vastaavalla tavalla. Ehdotettava muutos tulisi voimaan samanaikaisesti sanotun voimaantuloa odottavan muutoslain kanssa eli 1.8.2022.

PERUSTELUT

Voimassa olevan sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 §:ssä säädetään vanhempainpäivärahan saamisen esteistä. Pykälän 1 momentin mukaan vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta siltä ajalta, kun vakuutettu on ansiotyössä. Samassa momentissa säädetään, että ansiotyössä olemisena ei pidetä vanhemman toimimista kuntalain 69 §:ssä tarkoitettuna luottamushenkilönä lukuun ottamatta mainitun lain 80 §:ssä tarkoitettuja päätoimisia ja osa-aikaisia luottamushenkilöitä. Tämä poikkeus on perusteltu, sillä modernissa yhteiskunnassa demokraattiseen päätöksentekoon osallistumisen on oltava käytännössä yhdistettävissä laajasti erilaisiin elämäntilanteisiin — myös vanhemmuuteen.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä Suomeen on kunnallis- ja valtionhallinnon väliin päätetty perustaa uusi hallinnon taso: hyvinvointialueet. Alueilla toimivat luottamushenkilöt vertautuvat monessa käytännön työn luonteeseen liittyvässä asiassa kunnallisiin luottamushenkilöihin. Hyvinvointialueen luottamushenkilönä toimimista ei kuitenkaan ole kunnallisena luottamushenkilönä toimimista vastaavalla tavalla rajattu sairausvakuutuslain 10 §:ssä ansiotyöksi katsomisen ja siten vanhempainpäivärahan saamisen esteen ulkopuolelle.

Kunnallisten ja hyvinvointialueiden luottamushenkilöiden erilaiselle kohtelulle vanhempainpäivärahan saamisen esteiden määräytymisen suhteen ei ole asiallisia perusteita. Asia on korjattava lainsäädännössä. Aloitteessa esitetään, että sairausvakuutuslain 10 §:n 1 momentti muutetaan siten, että vanhempainpäivärahan saamisen esteeksi muodostuvaksi ansiotyöksi ei jatkossa katsottaisi vanhemman toimimista hyvinvointialueen luottamushenkilönä. Sanottuun poikkeukseen sisällytettäisiin kunnallisia luottamushenkilöitä vastaava rajaus, eli poikkeus ei koskisi päätoimisia ja osa-aikaisia luottamushenkilöitä.

Lakialoite LA 10/2022 vp

Aloitteessa ehdotettavan muutoksen kohteena oleva sairausvakuutuslain 10 § on aloitteen teko-
hetkellä tilassa, jossa se on saamassa Marinin hallituksen perhevapaaudistuksen (HE 129/2021
vp) johdosta uuden sanamuodon. Tätä koskeva muutoslaki 28/2022 on vahvistettu 14.1.2022, ja
se on tulossa voimaan 1.8.2022. Näin ollen luonteva paikka tehdä tässä aloitteessa ehdotettava
muutos on sanottu muutoslaki, jolloin aloitteessa esitettävä muutos tulee voimaan yhdessä mui-
den muutoslain muutosten kanssa 1.8.2022.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sairausvakuutuslain 9 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 9 luvun 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on
laissa 28/2022, seuraavasti:

9 luku

Vanhempainpäivärahat

10 §

Vanhempainpäivärahan saamisen esteet

Vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta siltä ajalta, kun vakuutettu on ansiotyössä tai muussa
omassa työssä lukuun ottamatta omassa kotitaloudessa tehtävää työtä tai päätoimista opiskelua.
Vanhempainpäivärahaan ei ole oikeutta lakisääteisen vuosiloman tai muiden palkallisten vapaa-
päivien ajalta lukuun ottamatta työsopimuslain mukaista raskaus-, erityisraskaus- tai vanhem-
painvapaata, jonka ajalta työntajalla on 7 luvun 4 §:n mukainen oikeus etuuteen. Ansiotyössä
olemisena ei pidetä vanhemman toimimista kuntalain 69 §:ssä tarkoitettuna luottamushenkilönä
lukuun ottamatta mainitun lain 80 §:ssä tarkoitettuja päätoimisia ja osa-aikaisia luottamushenki-
löitä eikä vanhemman toimimista hyvinvointialueesta annetun lain 74 §:ssä tarkoitettuna luotta-
mushenkilönä lukuun ottamatta mainitun lain 85 §:ssä tarkoitettuja päätoimisia ja osa-aikaisia
luottamushenkilöitä. Ansiotyössä olemisena ei myöskään pidetä omaishoidon tuesta annetun lain
(937/2005) mukaisena omaishoitajana tai perhehoitolaissa (263/2015) tarkoitettuna toimeksian-
tosopimuksen kunnan kanssa tehneenä perhehoitajana toimimista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 10/2022 vp

Helsingissä 25.4.2022

Sanni Grahn-Laasonen kok
Heikki Autto kok
Timo Heinonen kok
Katri Kulmuni kesk
Sari Sarkomaa kok
Paula Risikko kok
Merja Kyllönen vas
Inka Hopsu vihr